

עלון
דו שבועי

חפשו
אותנו
בפייסבוק
"ענג שבת"

ענג שבת

פרשת חיי שרה - תולדות

כ"ג במרחשון ה'תשפ"ו

(14.11.2025)

עלון מס' 3 (1393)
(שנה ארבעים)

לעילוי נשמת אספירנס תקוה דורך בת פרחא ויעקב ז"ל יהי זכרה ברוך!

בארות יצחק, עוטף עזה (והקונספציה):

"מעשה אבות סימן לבנים" - זהו הביטוי שטבע הרמב"ן בפירושו לספר בראשית.

ביטוי זה מלמד על טבע האדם לפעול כפי שפעלו אבותיו ברמה הטבעית. כמו כן מעשה אבות סימן לבנים במובן שהם משמשים לנו השראה מביאים אותנו למעלה גבוהה יותר - מתוך בנייה מודעת של תכונות ומעלות של אבותינו ויישומן בחיינו.

בפרשתינו מתוארות חפירת הבארות הנמרצת של יצחק וסתירתה המיידית בידי הפלשתים. אחרי שיצחק חופר את הבארות 'עשק' (כי התעשקו עמו) וישנה הפלשתים סותמים אותן, הוא חופר את 'רחובות' שנשאר פתוחה (ויאמר כי עתה הרחב ה' לנו ופרינו בארץ), כאשר הוא חופר את הבאר הרביעית - באר שבע מגיע אבימלך מלך גרר וכותר איתו ברית. יצחק שואל את אבימלך בתמהון: "מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי?" ואבימלך משיב: "ראה ראינו כי היה ה' עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו... ונכרתה ברית עמך" (כ"ו, כ"ז-כ"ח). מפסוקים אלו אנו יכולים לראות את הטבע המושרש בשני העמים לדורות. שיצחק פועל נמרצות, בונה ומפתח חקלאות ותשתיות. יצחק איננו מתייאש מול ההרס של הפלשתים אלא ממשיך בדרכו. גם בימינו מדינת ישראל מובילה בכל מדד. מבניה ועד חינוך, מחקלאות והתפתחות מים ועד לטכנולוגיה גית בינה מלאכותית המתקדמת ביותר. ומנגד - "הפלשתים המודרניים" היושבים בדיוק בערי הפלשתים המקראיות כמו עזה וגרר ממשיכים לסתום בארות, תרבות של הרס והשחתה טבועה בהם. נדמה לי שקשה לנו היהודים בישראל להבין את תרבות ההרס הזו ואת האלימות הנוראה הכרוכה בה אבל זו המציאות.

לעיתים מעשה אבות סימן לבנים פועל לרעה. על הפסוק 'ותעניה שרי ותברח מפניה' 'אומר הרמ"ב: כן חטאה אמנו (שרה) בעינוי הזה (של הגר) ולפיכך יצא ממנה בן (ישמעאל) שיענה את ישראל בכל מיני עינוי. גם בעניינינו ההתנהלות של יצחק עלולה לגרום לנו קשיים מרובים.

בדורו של יצחק העקשנות על המשך הבנייה, העשייה, חפירת הבארות למרות הפלישתים העומדים בדרך הרשימה מאד את אבימלך וגרמה בסופו של דבר לכריתת ברית שלום עם הפלישתים. בימינו לא נוכל להשאר שבויים בקונספציה שרק בנייה והתעצמות כוחות הצמיחה מצידינו תספיק כדי להבא שלום. חשבנו - כמעט כלנו - שעיקר האנרגיה שלנו תופנה לבניה צמיחה והתפתחות ולעיתים נאלץ להתגונן ממתקפה כזו או אחרת של האויב. אבל אויבינו לא הסתפקו בהתייחסות בארות. לפני כשנתיים ארגון החמה הביא עלינו מתקפה אימה חסרת תקדים. במחיר דמים כבד ביותר ישראל הצליחה להשיב מלחמה שערה לשנות את מאזן הכוחות בגזרות השונות להשיב את החטופים החיים ונכון לשעה זו את רוב הגופות לקבר ישראל. למדנו בדרך קשה ומיסרת שאין אנו יכולים להסתפק רק בבניה חפירת בארות יצירה ופיתוח. בתמימותנו ציפינו שפעולות אלו יביאו לבסוף להשלמת האויב איתנו. מסתבר שטעינו. כדי להביא שלום נצטרך לאחוז בחרב ולעמוד על המשמר. עלינו למנוע מראש כל התעצמות של האויב ובניית יכולות לפגוע בנו. למדנו לא להמתין לפגיעה אלא ליזום מכת מנע. נצטרך לעבור שלב קשה של הכחדת הרוח כדי שנוכל לחזור לחיות בביטחון בארצנו. למרות השיעור הקשה לא נשכח את האנרגיה הבסיסית המניעה אותנו ממורשתו של יצחק אבינו להמשיך לחפור בארות להביא אור וטוב לעולם לבסוף כולנו נצחק "אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רינה".

הרב דעואל (דול) בסוק, כנרת (מושבה).

מועדי השבת חיי שרה

ער"ש מוצ"ש	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש	אילת
17.18	16.05	16.19	16.09	16.23	16.16
17.20	16.19	16.19	16.09	16.23	16.16
17.18	16.09	16.19	16.09	16.23	16.16
17.21	16.23	16.19	16.09	16.23	16.16
17.19	16.16	16.19	16.09	16.23	16.16

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת חיי שרה - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.41 - 4.36
זמן הנחת תפילין	5.26 - 5.20
הנץ החמה (מישור)	6.16 - 6.10
הנץ החמה (הנראה)	6.21 - 6.16
ס"ז ק"ש מג"א	8.03 - 8.01
ס"ז ק"ש הגר"א	8.50 - 8.46
חצות היום	11.27 - 11.25
מנחה גדולה	11.57 - 11.56
שקיעת החמה	16.38 - 16.40
צאת הכוכבים ב'	17.28 - 17.30

דף יומי: זבחים סב - סח

מועדי השבת תולדות

ער"ש מוצ"ש	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש	אילת
17.16	16.02	16.16	16.05	16.20	16.13
17.17	16.16	16.16	16.05	16.20	16.13
17.15	16.05	16.16	16.05	16.20	16.13
17.19	16.20	16.16	16.05	16.20	16.13
17.17	16.13	16.16	16.05	16.20	16.13

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת תולדות - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.46 - 4.41
זמן הנחת תפילין	5.32 - 5.26
הנץ החמה (מישור)	6.22 - 6.16
הנץ החמה (הנראה)	6.27 - 6.22
ס"ז ק"ש מג"א	8.07 - 8.04
ס"ז ק"ש הגר"א	8.54 - 8.50
חצות היום	11.29 - 11.27
מנחה גדולה	12.00 - 11.57
שקיעת החמה	16.36 - 16.37
צאת הכוכבים ב'	17.26 - 17.27

דף יומי: זבחים סט - עה

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' פאת השולחן 8, תל-אביב
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234063
דוא"ל: smuladv@netvision.net.il

העלון מוקדש לזכר ולענין
חיים מנחם בסוק ז"ל
נפטר ב-2 בכסלו תשס"ז.
יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולענין
נחמה חיה כהן ע"ה
בת **יצחק משה קרטהמר ז"ל**,
נפטרה ב-ב' בכסלו תשע"ז. יהי זכרה ברוך!

שבת פרשת חיי שרה

ההפטרה: "והמלך דוד זקן" (מלכים א' א, א).

מברכים החודש: כסלו

המולד: יום חמישי שעה 1, 38 דקות ו-9 חלקים.

ראש חודש כסלו ביום השישי, הבא עלינו לטובה!

אין אומרים אב הרחמים ואין מזכירים נשמות.

יום חמישי: אומרים במנחה יום כיפור קטן. אומרים אבינו מלכנו ותחנון.

יום כפור קטן ממאמר הרב חיים זוננפלד זצ"ל ב"עג שבת" רבי משה קורדובירו היה קורא לערב חודש בשם 'יום כפור קטן' ואנשי מעשה נוהגים להתענות בו. טעם לדבר, כי ראש חודש הוא יום כפרה על עוונות החודש שעבר, שהרי מקריבים בו שעיר החטאת, וכפי שאומרים במוסף של ראש חודש 'זמן כפרה לכל תולדותם'.

המתענים בו אומרים בתפילת מנחה סדר סליחות הנקרא 'יום כפור קטן' וקוראים בתורה כבתענית ציבור. אך אף רבים שאינם מתענים אומרים את סדר הסליחות עם תפילת מנחה.

כתב המגן אברהם, כי מנהג טוב לומר את סדר הסליחות לפני תפילת מנחה, כי מן המנחה ולמעלה חל ראש חודש (ולכן אין אומרים תחנון), אך הרוב נוהג להתפלל מנחה בתוך סדר הסליחות, כמודפס בסידור רים (ולא יפה עשו בסידורים החדשים, שהשמיטו את סדרי הסליחות לתעניות וכו').

כשראש חודש חל בשבת או ביום ראשון, מקדימים יום כיפור קטן ליום חמישי שלפניהם, שאין אומרים סליחות בשבת ובמנחה של ערב שבת.

אין אומרים 'יום כפור קטן' בערב ראש חודש חשוון ובערב ראש חודש אייר, החלץ בחודשים שאין מתענים בהם; בערב ראש חודש טבת, שחל בימי החנוכה; ולפני חודש תשרי, שאף אין מברכים עליו. וסימן לדבר: חטאת - ראשי תיבות: חשון, טבת, אייר, תשרי.

מלבד ייחודו העצמי של 'יום כפור קטן', ייחסו סגולות רבה לסליחות אלו להגן ולהציל מפני כל מיני גזירות רעות ופורענויות.

יום שישי ראש חודש:

יום חמישי בערב: בערבית יעלה ויבוא.

יום שישי: שחרית: חצי הלל, קדיש שלם, שיר של יום. ברכי נפשי. קריאה בתורה. למוסף חולצים התפילין (שולחן ערוך תכג, ד. משנה ברורה כה, נט).

יעלה ויבוא בתפילות ראש החודש

יש הבדל בין שמונה-עשרה של ערבית לשמונה-עשרה של שחרית ומנחה לגבי השוכח לומר 'יעלה ויבוא'. השוכח לומר 'יעלה ויבוא' בערבית, אם עדיין לא הזכיר את שם ה' בברכת 'המחזיר שכינתו לציון', חוזר ואומר 'יעלה ויבוא' וממשיך 'ותחזינה' ומסיים את הברכה. אך אם כבר הזכיר את שם ה', ממשיך בתפילתו ואינו חוזר. הנימוק לכך הוא, משום שאין מקדשים את החודש בלילה.

אבל השוכח לומר 'יעלה ויבוא' בתפילת שחרית או בתפילת מנחה, אם עדיין לא הזכיר את שם ה' בברכת 'המחזיר שכינתו לציון', חוזר ואומר 'יעלה ויבוא' וממשיך 'ותחזינה' כנ"ל. ואם הזכיר את שם ה', מסיים 'למדני חוקיך' (במקום 'המחזיר שכינתו לציון'), וחוזר ואומר 'יעלה ויבוא'... 'ותחזינה' וגומר את הברכה.

אם כבר סיים ברכת 'המחזיר שכינתו לציון' ועדיין לא פתח במלה 'מודים' של הברכה הבאה אומר במקום זה 'יעלה ויבוא' וממשיך 'מודים אנחנו לך'. הנימוק לכך, כי כל עוד לא פתח בברכה שלאחריה, נחשב לו כעומד עדיין בברכה הקודמת, אך אינו חוזר, כיון שכבר חתם את הברכה עם שם ה'. הנזכר אחרי שהתחיל 'מודים' ואילך שלא אמר 'יעלה ויבוא', כל עוד לא סיים תפילתו חוזר ל'רצה' ואומר 'יעלה ויבוא' וממשיך כסדר התפילה עד גמירא. נזכר אחרי הפסוק 'יהיו לרצון' (השני - לפני 'עושה שלום'), חוזר לתחילת

שמונה-עשרה, אף כי לא עקר רגליו ואמר 'עושה שלום'. החוזר לראש התפילה חוזר ואומר תחילה 'ה' שפתי תפתח'. יעלה ויבוא / טרחא דציבורא

שליח ציבור ששכח לומר 'יעלה ויבוא',

כל עוד לא סיים חזרת הש"ץ דינו כדין היחיד ששכח. אך אם סיים כבר את חזרת הש"ץ, מפני טורח הציבור שוב אינו חוזר מראש התפילה, אלא סומך על תפילת מוסף שעתיד להתפלל. אם שכח לומר 'יעלה ויבוא' בתפילת לחש שלו, אינו חוזר, הוא יוצא חובתו בתפילה שחוזר בחזרת הש"ץ. (שולחן ערוך, אורח חיים כו, ד). ואם היה בתפילת מנחה - אם נזכר קודם שסיים החזרה, חוזר לרצה כיחיד שטעה וכנ"ל. ואם נזכר בסיום החזרה, חוזר להתפלל את כל תפילת החזרה בקול רם, ואומרים קדושה שוב וכו'. (שו"ע כו ס"ג. רפב).

הלל

מנהג האשכנזים לברך על הלל בראש חודש "לקרוא את ההלל", אך הספרדים אין מברכים על ההלל בר"ח. ואין לספרי לשנות ממנהגו המיוסד על פי דעת הרמב"ם ומרן השלחן ערוך. גם יוצאי מרוקו צריכים לנהוג כאן בארץ ישראל כפי המנהג בארץ ישראל, שלא לברך על ההלל בראש חודש.

ספרי המתפלל בבית כנסת של אשכנזים בראש חודש, ועבר לפני התיבה כשליח צבור, אינו רשאי לברך על קריאת ההלל כמנהג אשכנז, דשב ואל תעשה עדיף, אלא יתן לאחד מהצבור שיברך על ההלל במקומו. וכן אם נוסע לחוץ לארץ למקום שנהגו לברך על ההלל, ועומד כשליח צבור, יתן לאחר לברך.

בני עדות המזרח שנהגו בחוץ לארץ לברך על ההלל בראש חודש, ועלו לארץ ישראל, עליהם לשנות ממנהגם ולנהוג כאן, בארץ ישראל, כמנהג כל יתר עדות המזרח שלא לברך על ההלל בראש חודש, כעדותו של השלחן ערוך. ואם טעה ויברך על ההלל, יאמר מיד "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שיש אומרים שלספרדים זה ברכה לבטלה. (ילקוט יוסף, יביע אומר, שותי חנה דעה)

שבת פרשת תולדות

ההפטרה: "משא דבר ה'" (מלאכי א', א').

ברכת / קדוש הלבנה

מליל שני ד' בכסלו ועד ליל שישי ט"ו בחודש.

הירח במהלכו, שלא כשמש, הוא גדל והולך או מתמעט והולך מלילה ללילה עד שהוא נעלם כליל. הופעתו של הירח מחדש לאחר היעלמותו נקרא בשם 'חידוש הלבנה'. על כן נאמר בשולחן ערוך (אורח חיים ס"י תכו סעיף א): "הרואה לבנה בחידושה מברך אשר במאמרו ברא שחקים וכו'". בגמרא אמרו (סנהדרין כב, א): "כל המברך על החודש בזמנו - כאילו מקבל פני שכינה".

אין מברכים עליה עד שיעברו 7 ימים עליה (מהמולד) (שם ס"ד), כמנהג עדות המזרח. פוסקים רבים מהאחרונים פסקו משעברו 3 ימים.

כשמברך הברכה אינו פונה אל הלבנה, אלא פניו לכיוון שמתפללים ונותן עיניו בה ומברך, וכתב המגן אברהם (שם ס"ק ח), כי יסתכל בה רק פעם אחת ואח"כ אסור להסתכל בלבנה.

"ותן טל ומטר לברכה"

מיום שישי ח' בכסלו, המסופק אם הזכיר טל ומטר - אינו חוזר. כי כבר הוזק לומר במשך 30 יום 90 פעם טל ומטר, או כשאמר 90 פעם ויש אומרים 100 פעם (ולחתם סופר 101 פעם): "ואת כל מיני תבואתה לטובה, ותן טל ומטר לברכה". אזי מוזק הוא שלא טעה כבר - לכן אינו חוזר. בגמרא במסכת ברכות (כט.) אמרו, טעה ולא שאל גשמים בברכת השנים, מחזירין אותו. כלומר, אם טעה אדם ולא הזכיר בקשה על הגשמים בברכת השנים, דינו כדין מי שחיסר ברכה אחת מברכות התפילה, שאין תפילתו תפילה שלימה. התוצאה מכך היא: שאם סיים תפילתו בלא שאלת גשמים, עליו לחזור ולהתפלל שנית את כל תפילת העמידה. כך פסקו הרמב"ם בהלכות תפילה, פרק י'. והשלחן ערוך בסימן קיז.

מתי מותר לרמוז לגוי?

אחת הסוגיות המפורסמות בהלכות שבת היא הרמיזה לגוי. רבים נוטים לחשוב שניתן לבקש מגוי כל דבר בשבת ובלבד שהדבר יעשה ברמיזה, אך למעשה הדברים מורכבים הרבה יותר. נפתח בשאלה: היכן מצאנו שהתירו לרמוז לגוי? בגמרא (שבת קכ"א, א) נאמר שבמקרה של דליקה אסור לומר לגוי מפורש לכבות את האש, מפני שעושהו שלוחו, אך מותר לומר: "כל המכבה - אינו מפסיד". רש"י מסביר שהדבר מותר כי הגוי פועל מעצמו ואינו שליחו של ישראל. ונכרי מדעתיה ידידי עביד" ולכן מותר. הריטב"א מוסיף שמדובר רק בגילוי דעת בעלמא, ולא כאמירה ישירה, ושרק במקום הפסד ממונו הקלו בכך.

נחלקו הראשונים אם היתר לרמוז לגוי שייך דווקא בדליקה, או בכל מצב של הפסד ממון. השולחן ערוך (שו"ע או"ח שז, יט) הכריע להקל גם בשאר מצבי הפסד לומר לגוי "כל המציל אינו מפסיד" כגון סחורה הנזוקה בגשם או חבית יין שהולכת לאיבוד. המשנה ברורה הסביר שהטעם להיתר הוא שאדם בהול על ממונו, ואם לא נתר לו לרמוז לגוי, הוא יבוא לחלל בעצמו שבת בכדי להציל את ממונו.

דוגמאות מעשיות להיתר לרמוז במקום הפסד: מכשיר חשמלי הפועל בחינם, מותר לומר לגוי "חבל על החשמל". רכב החונה במקום שעלולים לגרום אותו, מותר לרמוז לגוי: "אם הרכב יישאר כאן אקבל קנס". וכן לגבי חפצים יקרים נותרו בחוץ וחשש שייהרסו בגשם.

סילוק נזק: הריטב"א הוסיף שההיתר לרמוז לגוי נובע מכך שאין כאן הנאה ישירה מהמעשה עצמו של כיבוי האש אלא מסילוק הנזק, וכן כתבו התוספות (שבת קכ"ב, א) "שאינו גופו נהנה מן הכיבוי", מכאן למדו חלק מהפוסקים שמותר לרמוז לגוי לתקן מקרה לפני שהמאכלים יתקלקלו, או לכבות מזגן כדי לסלק קור, או לפתוח דלת בכרטיס מגנטי, כי הכוונה היא להסיר הפרעה ולא ליהנות מהמלאכה עצמה. (עי' גריש"א מליכים אמניך, עמ' תקכה)

רמיזה לצורך "ריבוי הנאה": הרמ"א (שז, כב) כתב: "כל דבר שאסור לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת אסור לרמוז לו לעשותו". עם זאת, מצאנו מקרה נוסף שהתירו בו רמיזה. מן הפסוק "ודבר דבר" למדו בגמרא (שבת ק"א, א) שדיבור אסור, אך הרהור מותר. מכאן למדנו שגם אם אסור לצוות על עשיית מלאכה, מותר לרמוז עליה ברמז שאינו מפורש. לדוגמה: אסור לשכור פועלים למוצאי שבת, אבל מותר לרמוז לפועל "היה נכון עמי לערב". וכן פסק השולחן ערוך (שז, ב) שמותר לומר לגוי אחרי השבת: "מדוע לא עשית זאת בשבת הקודמת?" - כרמז לעתיד. כתב המשנ"ב שגם אם הגוי יעשה מעצמו, ממילא אין היתר להנות ממלאכה שיעשה עבור יהודי אפילו עשה מעצמו ללא כל רמיזה. ולכן ההיתר של השולחן ערוך לרמוז לגוי מתייחסים לאופן שמותר להנות ממעשה הגוי, כגון בצאת שבת לאחר זמן "בכדי שיעשה" (שחלף הזמן הדרוש לעשותה במוצאי שבת), או אפילו במהלך השבת, כשיש רק "ריבוי הנאה" כגון שהגוי הוסיף שמן לנר שכבר דלק, שמותר ליהנות ממנו. המגן אברהם מוסיף שההיתר חל רק כאשר הרמיזה איננה ציווי ישיר, אלא תיאור כללי, כמו "קשה לקרוא לאור הזה", שממנו הגוי יבין מעצמו מה נדרש.

דוגמאות מעשיות לריבוי הנאה המותרת ברמיזה: אם החשמל נפל והפלטה כבתה, והואכל עודנו חם, מותר לספר לגוי שחבל שהאוכל יתקרר, והוא יבין מעצמו להדליק את הפלטה, וכן אם יש מזגן אחד בבית שמקרר ורוצים להדליק מזגן נוסף ניתן לומר בדרך סיפור, (ואם יש חום גדול מותר לומר מפורשות, מדין שבות דשבות לצורך מצווה).

המקור לאיסור ערכאות-שיטת הרמב"ן

בשונה מפירושו של רש"י על הפסוק "ואלה המשפטים אשר תשים לפניך", הרמב"ן על התורה לא הסתפק בהבאת האיסור להישפט בפני ערכאות של גויים, אלא הביא אף את האיסור השני המופיע במדרש שלמדנו שבו עובר - "לפניהם ולא לפני הדיוטות". הרמב"ם מבאר כי המומחים "הן הסמוכים בארץ ישראל", ואילו הדיוטות הם אלה "שאינם הסמוכים" בארץ ישראל. במשפטים מסוימים, כגון דיני קנסות, יש צורך בדיינים מומחים דווקא, "אבל שאר דיני ממונות, כגון הודאות והלוואות - אינן צריכן מומחה; אלא אפילו שלושה הדיוטות". (סנהדרין ד, א) ולמה נדרש שלושה? הגמרא בתחילת מסכת סנהדרין מסבירה כי מתוך שלושה אנשים, לא ייתכן שאף אחד לא יהיה בקיא בדין. לאחר שהרמב"ן הרחיב את פשר איסור "לפניהם" וכלל בגדרו גם שופטים הדיוטות, הוא הרחיב את גדרו איסור ערכאות על גויים וכלל בו אף יהודים שאינם דנים על פי דיני התורה. עם זאת, הרמב"ן מציין הבחנה משמעותית בין שופט גוי לבין שופט יהודי שאינו דן על פי דיני התורה: "שאם רצו שני בעלי הדין לבא לפני הדיוט שבישראל מותר הוא, ובקבלום עליהו דינו דין, אבל לפני הגוים אסורין הם לבוא לפניו שידון להם בדיניהם לעולם, ואפילו היו דיניהם כדיננו באותו ענין". כלומר, אם התובע והנתבע מסכימים לקבל את פסק דינו של שופט יהודי שאינו דן על פי דיני התורה, הרי שהצדדים אינם עוברים על איסור ערכאות.

פירושו של הרמב"ן מעורר קושיות הלכתיות מהותיות: ראשית, יש לברר את מהותו של האיסור להישפט בפני הדיוטות שמביא הרמב"ן. שושלת הסמיכה שהתחילה ממשה רבנו ונמשכה דור אחר דור, בטלה זה מכבר. בימינו אין דיינים סמוכים אלא רק הדיוטות. אם כן, כיצד ניתן לקיים דין תורה כיום? האם גם בהגשת תביעה לבית הדין הרבני יש בכך משום עבירה על איסור "לפניהם ולא לפני הדיוטות"? שנית, יש לדון בהבחנה שציין הרמב"ן בין שופטים גויים לשופטים יהודים. אם שני יהודים מסכימים להעניק לשופט אזרחי יהודי סמכות לדון בתקף שלהם, האם לפי דעת הרמב"ן יש בכך איסור? והאם חוקי מדינת ישראל (ובפרט "חוק יסוד: השפיטה"), שהתקבלו בהסכמת נציגי העם בכנסת, נחשבים להסכמה של בעלי הדין למינוי שופטים אזרחיים יהודים?

הגמרא במסכת גיטין (פ"ב ע"ב) דנה בסמכות בית הדין לפעול מחוץ לארץ ישראל. הגמרא מביאה דו-שיח בין אביי לרב יוסף. אביי ראה את רב יוסף מסדר גט בכפייה, ותמה מהיכן נגזרת סמכותו של רב יוסף לעשות כן, שהרי כל דין בחוץ לארץ הוא "הדיוט". רב יוסף השיב כי אף על פי היותו הדיוט, דיניי בבל נחשבים לשליחיהם של דיניי ארץ ישראל. מכוח שליחות זו הם מוסמכים לדון בעניינים שכיחים. אולם מה הדין בימינו, כאשר אין דין סמוך בשום מקום, לא בחוץ לארץ ואף לא בארץ ישראל? כיצד יכולים הדיינים בארץ ישראל לדון כיום, אם גם הם נחשבים הדיוטות בלבד? הרמב"ן (חידושי הרמב"ן סנהדרין כג ע"א) משיב כי עיקרון השליחות תקף גם בימינו. מאז שבטלה הסמיכה, הדיינים פועלים מכוח הדיינים הסמוכים שהיו בעבר, כפי שדיינים פעלו בבבל מכוח הדיינים הסמוכים שבארץ ישראל. אם כן, נראה כי האיסור "לפניהם ולא לפני הדיוטות" אינו חל בימינו כלל. אחרת אין אפשרות להביא שום סוג של תביעה לפני בית דין רבני. ייתכן שזהו ההסבר לעובדה שאיסור זה, אף על פי שהרמב"ם הביא אותו, לא הובא בשולחן ערוך. המחבר הביא אך ורק את האיסור הראשון הנלמד מ"לפניהם", דהיינו האיסור להישפט בערכאות של גויים, אולם לא את האיסור השני, מפני שכיום אין איסור להישפט אצל הדיוטות.